

Slovo k povzbuzení na neděli 31. prosince 2023, na svátek Svaté rodiny – B
Biblická čtení: Gn 15,1-6; 21,1-3; Ž 105; Žid 11,8.11-12.17-19; Lk 2,22-40

Milé sestry, milí bratři,

dnešní svátek – **Svaté rodiny, Ježíše, Marie a Josefa** – nepatří mezi ty největší vánoční, jakými jsou slavnosti Narození Páně, Matky Boží Panny Marie či Zjevení Páně. Nepatří dokonce ani mezi ty starobylé vánoční svátky svatých, jako svatého Štěpána, Jana Evangelisty anebo Mláďátek betlémských. Začal se slavit až v **17. století**, během století 19. se jeho slavení rozšířilo a teprve v roce **1920** byl zaveden jako závazný pro celou církev. Nejprve se slavil v neděli po Třech králich, nyní ho máme v **neděli vánočního oktávu**. Aby byl podtržen jeho **biblický vánoční základ**: Prostředí, do kterého se Boží Syn jako člověk narodil a ve kterém pak prožíval své dětství a vyrůstal, je **prostředím lidské rodiny**, prostředím živých lidí, Panny Marie a svatého Josefa.

Proto se dnes v jednotlivých liturgických cyklech čtou také evangelijní úryvky hovořící o **Ježíšově dětství**: O útěku do Egypta (to se četlo loni), o přinesení Ježíše čtyřicet dní po narození do chrámu (o tom slyšíme letos) a pak o dvanáctiletém Ježíši v chrámě (to se bude číst příští rok). Více toho v Novém Zákoně o Ježíšově dětství, následujícím po jeho narození, vlastně ani nemáme.

Boží Syn se vtělil a narodil **do lidské rodiny**, i když docela specifické, **v ní** žil a vyrůstal a **z ní** pak vešel do světa. Zkusme proto krátce porozjímat právě o **rodině**, o jejím významu, o tom, co rodina je a čím vším může být. Jak vzhledem k dnešnímu svátku, k vánoční době, tak i vzhledem posledního dni končícího roku.

Zahrajme si nejprve trochu s **jazykem**. V češtině je **rodina** odvozena od slov rod či rodit. Zdůrazňuje tak především původ, přirozené plození a rození dalších generací, příbuznost pokrevní v přímé linii. Latinská **familia** a z ní odvozené výrazy v novorománských jazycích zdůrazňují více sdílení života, blízkost, podíl na stejném údělu a úkolu, zahrnující všechny lidi žijící společně v jednom domě. Podobně například **oikogeneiá** řecky, přímo odvozená od slova *oikos*, „dům“, anebo hebrejská **mišpachá** či **mišpoché** v jidiš.

Buď jak buď, rodina vždy znamená nějakou **příbuznost**, reálnou **blízkost**, vzájemnou **závislost**, trvalou či jen dočasnou **společnou cestu životem**.

V prvé řadě je to samozřejmě **rodina přirozená**, primární – otec, matka, děti – , o kterou jde. I při vši úctě a respektu k jiným společenstvím a způsobům sdílení života, je a musí zůstat toto vnímání rodiny jako **základní**. Tak o rodině přeci mluví biblická tradice, zkušenost lidstva a – opět se vši úctou a respektem – i zdravý rozum. I proto je takovéto **přirozené** chápání rodiny, vycházející z (kež by láskyplného) svazku muže a ženy, hodné **úcty** a **ochrany**, a to i ze strany společnosti, již je rodina základem.

Ne každému je však dáno takovou vlastní rodinu mít a v ní žít, a i to je třeba vzít v potaz a cítit.

Zadruhé je to rodina **v širším smyslu**. Rodina **pokrevního příbuzenstva**, včetně prarodičů, bratranců, sestřenic, vnoučat, synovců a neteří, ostatních příbuzných. Zvláště i těch, kteří zůstali sami, kteří nemají svou vlastní rodinu, anebo ji ztratili, nemají svůj protějšek, nebylo jim dáno mít vlastní děti. Je třeba vnímat i tyto všechny, vnímat je všechny jako nějakou **součást vlastního světa**, sdílet i s nimi život, nezapomínat na ně, mít pro ně lásku, snažit se jim pomoci, soucítit s nimi, být jim otevření a přijímat je i jejich otevřenost.

Zatřetí – a tím se dostáváme již do obecnějších významů, větších metafor – můžeme pod **pojmem** rodina, nebo lépe řečeno **příbuzenstvo**, vnímat vlastně **všechna lidská společenství**, nějak jdoucí společně životem, sdílející ho. Větší i menší, otevřenější či uzavřenější **společenství a svazky**, různé formy **přátelství** a lidské blízkosti.

V **posledku** pod rodinou chápeme i **rodinu celého lidstva**, rodinu nás všech, oněch osmi miliard, kteří zde a nyní žijeme, kteří jsme si – vzdáleně či blízce – **dáni**. Ani ostatní lidé, s nimiž na první pohled nemáme nic blízkého, nás nesmějí nezajímat. **Všichni lidé** jsou přeci naši **příbuzní**. Samozřejmě, zvláště nás mají zajímat ti, kteří jsou nějak **součástí** našeho konkrétního **mikrosvěta**, s nimiž se v životě setkáváme. S nimi máme reálně sdílet život i dobra světa, **určená** však **všem**. Proto nás nesmí přestat zajímat ani **celek** lidstva, to, co se děje s lidmi někde v dálce, i když jim třeba jen pramálo můžeme na dálku prakticky pomoci.

Fratelli tutti, „všichni jsme si bratry“ (a dodejme: sestrami) se nejen jmenuje encyklika papeže Františka o sociálním bratrství a sesterství z roku 2020, je nejen parafrází slov sv. Františka z Assisi, ale **přesvědčení o fratelli tutti** je také palčivým **připomenutím**, že ostatní lidé – jejich osudy, jejich spása, jejich život a životní prostředí, prostředky k jejich životu a kvalita jejich putování světem – (nikdo a nic z toho) nám opravdu **nesmí být lhostejné**. **Osud** lidí a světa nám **nesmí být lhostejný**. Nikdy.

Už proto ne, že všichni jsme spojeni jedním **společným lidstvím**, koluje v nás tatáž lidská **krev**, jsme **si příbuzní**. Což je dáno již naší **stvořeností** a umocněno právě **vánočním poselstvím**: Boží Syn se stal člověkem a do svého jednoho lidství zahrnul tajemným a reálným způsobem **lidství všech**. A tak **krev**, jež v nás koluje, která koluje ve všech lidech, je vždy v jistém smyslu i **krví Kristovou**.

V **neposlední řadě** je rodinou i **rodina církve**, v níž Pán Ježíš – i navzdory našim lidským chybám a slabostem – jedinečně **přebývá**. Rodina církve jako **celek** i její dílčí **části**, třeba **farnost**. Kristovou krví, která je u křesťanů i krví svátostnou, jsme **smířeni s Bohem** a měli bychom být a žít **smířeni i mezi sebou**. Konkrétně, v lásce a pokoji lidí (kež by) dobré vůle.

Zkrátka a dobře, **do všech těchto rodin a rovin**, věříme, se Kristus chce **rodit**, v nich **žít, přebývat** a **růst** a z nich znovu **vstupovat do světa**. Boží Syn ale také **čeká**, že se najdou lidé, podobní Panně Marii a svatému Josefovi, kteří ho **přijmou**. A těmi lidmi pochopitelně máme být **my**: Všichni jsme zváni **přijmout** za svého **Krista**. A přijmout za svá i **prostředí**, různá prostředí, od primární rodiny až po rodinu všech lidí, v nichž žijeme, pohybujeme se a jsme, jako ta, v nichž všech chce i **Boží Syn** nějak **přebývat**.

Svátek Svaté rodiny nám tak mimo jiné připomíná fakt, že všichni jsme **součástí nějaké rodiny**. A že rodiny jsou tvořeny **lidmi, pro které a s kterými** bychom měli **žít**, na kterých by nám mělo **záležet**. Známými slovy Johna Donna «Žádný člověk není ostrov sám pro sebe, každý je kus nějakého kontinentu, nějaké pevniny». Rodiny jsou **prostředími**, skrze něž a do nichž chce z nebe sestupovat **Bůh** a v nich **přebývat**, v posledku v opravdové vzájemné **lásce** lidí. Rodiny – od primární po rodinu celého lidstva – jsou hodny naší **úcty, lásky a respektu**, potažmo **věrnosti**.

Milé sestry, milí bratři, kéž následná **obnova manželských slibů** těch z vás, kteří žijí v manželství a chtějí své sliby obnovit, je pro vás i pro nás ostatní povzbuzením obnovit i svá obecnější předsevzetí: **Žít s druhými a pro druhé**. I proto, že do všech dobrých vztahů sestupuje **Bůh**. Tak mu v tom **nebraňme**...

Milé sestry, milí bratři, máme zároveň **poslední den roku**. Děkujeme, odprošujeme, prosíme. **S vědomím**, že to nebyl pro mnohé a pro velkou část světa rok lehký, zvláště jeho závěr ne, v něm bylo i mnoho bolesti. Možná o to více jsme zde nyní **chvějící se a s pokornou vděčností** za dar života, s prožitkem jeho **křehkosti**. Možná i dnešní svátek Svaté rodiny, který letos na poslední den v roce připadl, nám proto o to více připomíná, jak by nám i na druhých lidech, na lidských rodinách mělo **záležet**. Abychom i **ve vztazích** hledali **Boha** a **láskou** k Bohu a lidem **jej** v nich – třeba jako Krista-Dítě – **přijímali**.